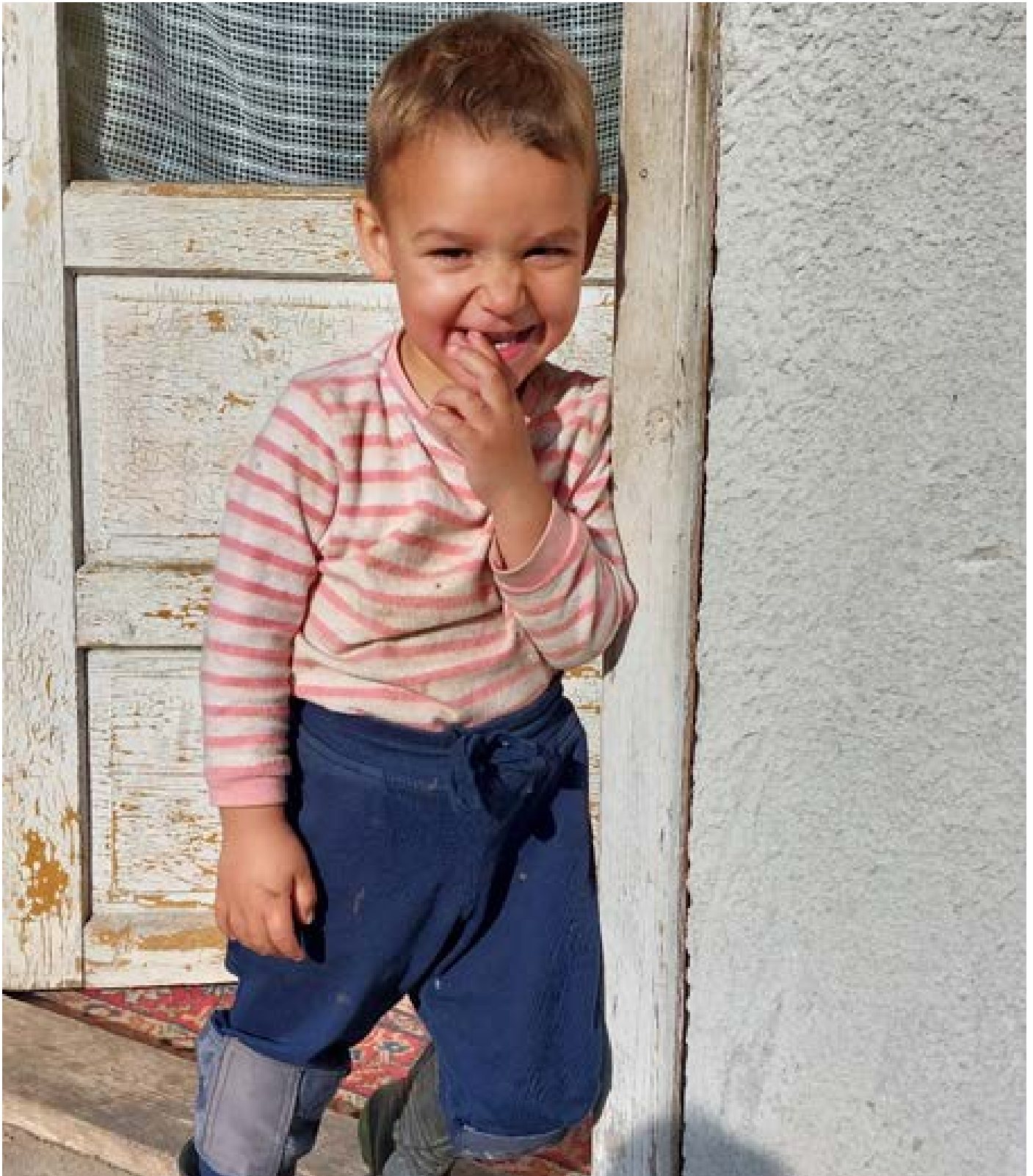

Stichting Ondersteuning Sovata

Verslag Sovata & Sarateni
Najaar 2023

Stichting Ondersteuning Sovata

**Verslag van Sovata en Sarateni
Najaar 2023**

Een van de prachtige verzorgingshuizen van Mihai in Oradea-Tinca

Janny met Kathy in het psychiatrisch ziekenhuis in Târnaveni

Een van de andere patiënten

Geza huilt iedere keer omdat hij geen eten heeft.

Dat wij in de 2de helft van 2023 zoveel mooie, verdrietige, intense en heftige momenten zouden meemaken, konden wij natuurlijk niet van te voren weten.

Wel wisten wij dat een groepje van 3 vrijwilligers van 17 t/m 26 mei en van 22 t/m 31 juli een extra bezoek zouden brengen aan Sovata. Wij waren uitgenodigd voor de bruiloften van Melinda en Dalma. Het was heel bijzonder om deze festiviteiten mee te mogen maken. Natuurlijk stonden voor die weken ook extra bezoeken aan families op de planning en zouden wij gesprekken gaan voeren met de gemeente en de priester van de Hervormde kerk over de heropening van de Naschoolse Opvang.

In mei zijn wij op de heenweg over Oradea Tinca gereden om een gesprek te hebben met Mihai. Mihai heeft 19 middelgrote verzorgings- en opvanghuizen onder zijn hoede waar mensen opgenomen kunnen worden die ernstig ziek of dement zijn, psychische problemen hebben en/of dakloos zijn. Wij waren er om te zien of er een plekje was voor Kathy, een van onze oud-bewoners uit Sovata. Kathy is 8 jaar geleden opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis in Târnaveni.

Het is erg druk in de huizen van Mihai met allerlei patiënten en helaas is er geen plaats voor Kathy. Daarnaast is Kathy al zó lang onder zware medicatie in de psychiatrische instelling, dat het niet meer mogelijk is haar te verplaatsen. Ondanks dat wij er alles aan gedaan hebben om haar naar een fijnere plek te krijgen, weten wij nu dat het beter is om haar te laten waar zij nu is.

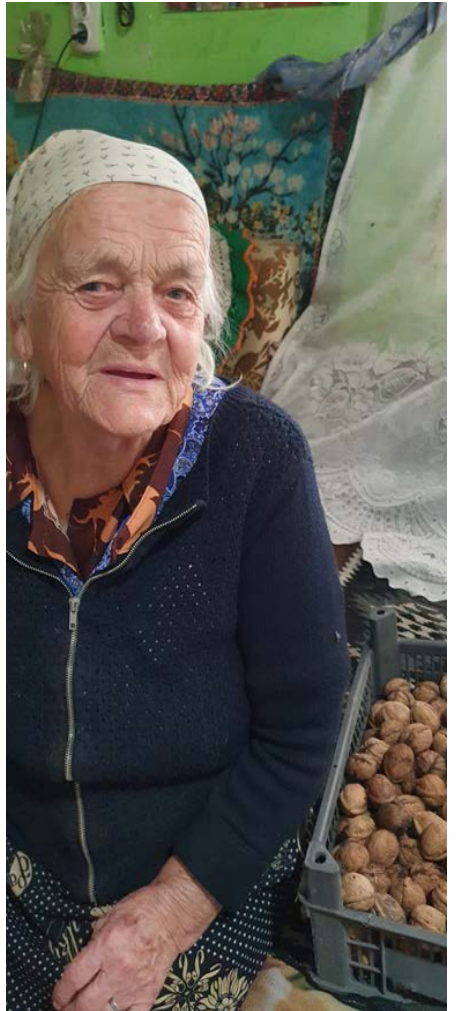
Van Mihai hoorden wij dat aan het einde van de coronaperiode een psychiatrische instelling in Brasov is gesloten en dat de patiënten zonder pardon op straat zijn gezet. Dit zijn natuurlijk krankzinnige situaties. Van de 38 patiënten die op straat zijn gezet, heeft Mihai 18 geestelijk zwaar zieke patiënten op kunnen nemen in een van zijn verpleeghuizen.

Twee dagen voor onze aankomst in Sovata zorgden de beren voor behoorlijk veel overlast in veel wijken. Bij Tunde, één van onze hulpverleners, was een ontzettende grote beer in de tuin en had het hek rondom vernield. Zo'n enorm grote beer had zij niet eerder gezien. Na het maken van heel veel herrie met potten en pannen, koos de beer het hazenpad. Een hele opluchting voor Tunde en haar familie.

Ook bij Ella op de Lunga was het een komen en gaan van verschillende berenfamilies die op zoek waren naar voedsel. Ella vertelde dat er minstens

3x per week beren op dit afgelegen stuk te zien zijn. De kippen worden vaak het eerst gepakt en met smaak opgegeten door de beren. De gemeente heeft in de bossen wel voederplaatsen gemaakt, maar het lijkt te weinig voedsel of voedsel dat niet interessant genoeg is. Al met al akelige en angstige momenten, zeker als je weet dat met één klap van een berenpoot tegen de gammele deur, de beer bij je binnen staat. Ik moet er niet aan denken.

Tijdens het bezoek in afgelopen april aan Geza en zijn zoon Barna op de 1 Mai is er voor gezorgd dat vader en zoon iedere week voedsel krijgen via het supermarktje van Janos van de Iliesi. Wij gingen kijken of dat allemaal goed verliep en konden Geza en Barna gelijk vertellen dat wij een kachel besteld hebben en dat deze week de kachel door ons gebracht zou worden. Blij, hele blij gezichten. Vanzelfsprekend krijgen Geza en Barna duidelijk te horen dat de kachel niet verkocht, verplaatst of geruild mag worden. Als dat toch gebeurt, zal alle hulp stop gezet worden. Wij gaan er vanuit dat de kachel netjes geplaatst zal worden en niet verkocht zal worden. Bij het volgende bezoek zullen wij de kachelcontrole uitvoeren. Janos de eigenaar van de kleine supermarkt op de Iliesi brengt

trouw iedere week brood, salami, boter, eieren, vlees in blik, pasta en groenten. Geza lijkt nu een heel gelukkig man.

Tijdens ons bezoek in de laatste week van mei ging het onderwijzend personeel staken en eist een hoger salaris en betere werkomstandigheden. Dat was heel verrassend en zeer onverwacht voor ons. Dat hadden wij nog niet eerder meegemaakt. De Overheid wil niet praten en onderhandelen en gaf aan dat er absoluut geen geld is om de salarissen te verhogen. Zij waarschuwde het onderwijzend personeel dat zij over de maand juni geen salaris zouden krijgen als zij bleven staken. Dat is nogal wat !!! De staking is voor de ouders van de schoolgaande kinderen ook niet fijn. Enkele ouders moesten nu thuisblijven met het risico hun baan te verliezen. Op 19 juni zou het schooljaar worden afgesloten, maar ook de kinderen die over zouden moeten gaan naar een andere klas of kinderen die examen moesten doen, hadden dikke pech en moeten dat in een volgend schooljaar weer inhalen. Dat is natuurlijk geen doen.

Op dit moment weten wij niet hoe de staking af zal lopen en of de overheid toch zal zwichten voor de wensen van het onderwijzend personeel.

Een bezoek aan de llesii leert ons dat de echtgenoot van Olga is overleden en zij geen recht meer heeft op het opgebouwde pensioen van haar overleden echtgenoot. Dat pensioen bedroeg 900 Ron per maand (= € 180,-). Nu krijgt zij slechts 6 maanden een klein bedrag van 150 Ron per maand (ca. € 30,-) van de overheid. Na deze 6 maanden moet zij maar zien hoe zij boodschappen, haar medicatie en andere kosten moet betalen. Vaak zijn de weduwen afhankelijk van de hulp en het inkomen van hun kinderen, als die tenminste zelf voldoende inkomen hebben.

Demente en zieke ouderen worden ook nog wel eens uit huis gezet als deze ouderen niets meer kunnen doen voor de gezinnen van hun kinderen. Oppassen, eten verzorgen, hout hakken en mogelijk het groentetuintje verzorgen, zijn meestal de taken die de ouderen voor hun kinderen zoal doen. Vaak staat op het stukje grond een schuurtje, waar deze ouderen dan in kunnen wonen. Maar of daar ramen, een deur of een kachel in staat, is niet iets waar dan op gelet wordt. De ouderen moeten maar zien hoe zij het redden. Door SOS is al jaren eerder een plan geopperd om een opvang voor deze ouderen te realiseren waar het warm is en zij iedere dag 3 maaltijden krijgen. Later in dit verslag komen wij graag op dit onderwerp terug.

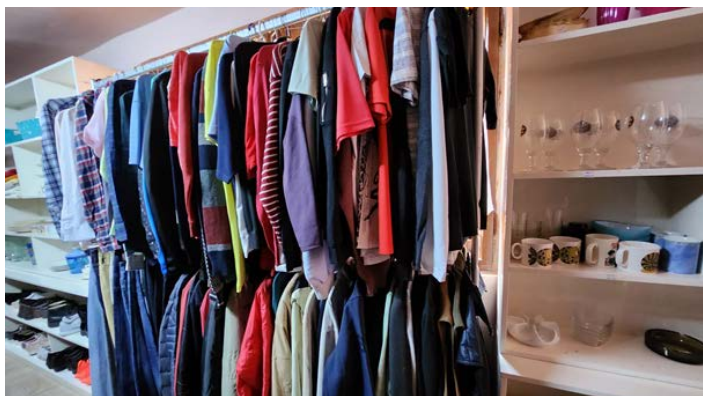
Net terug van de extra reis in mei kregen wij een bericht van Amalia. Zsolt-Támas van 3 jaar woont bij zijn verstandelijk gehandicapte oma en zij kan niet goed voor hem zorgen. Tijdens de schooldagen krijgt Zsolt-Támas gelukkig een warme maaltijd via SOS. Tijdens de schoolvakanties heeft het kleine mannetje niet veel plezier in zijn leven en mist dan ook nog eens de warme maaltijd. Op de vraag van Amalia of SOS ook de kosten van overblijven tijdens de schoolvakanties op de crèche en een warme maaltijd voor Zsolt-Támas wil betalen, hebben wij natuurlijk JA gezegd. De kosten van het verblijven tijdens de schooldagen en het overblijven in de schoolvakanties en iedere dag een warme lunch bedraagt 384 Ron (= € 76,80) per maand. Wel moet zijn oma hem iedere dag naar de crèche brengen. Zo nu en dan krijgt oma ook een beetje eten mee naar huis.

Vanaf het nieuwe schooljaar 2023-2024 is het de bedoeling dat alle kinderen uit de verschillende wijken naar scholen in Sovata dorp gaan. Die verdeling zal gaan over School 1 (voornamelijk Hongaarse kinderen) en School 2 (zowel Hongaars als Roemeense kinderen). Veel kinderen moesten afscheid nemen van hun vertrouwde schoolgebouw in

Binnenzijde huisje AnnaMaria

Zijkant huisje AnnaMaria

Winkeltje van Dalma

hun eigen wijk en waren daar best verdrietig van. Ook de ouders zijn niet blij met deze grote verandering omdat zij van heinde en verre moeten komen om hun kinderen naar school te brengen. Mensen die geen fiets, brommer, scooter of een auto hebben, moeten vaak lange tijd lopen om op school te komen en in de middag weer naar huis. Wij kennen gezinnen die bijvoorbeeld 1.5 uur van de Capeti naar Sovata dorp moeten lopen om op school te komen. Er rijden wel schoolbussen, maar die hebben geen vaste routes en tijden, dat maakt het erg lastig.

Ilona, een van onze hulpverleners, nu een gepensioneerd bibliothecaresse, let altijd goed op onze 20-jarige AnnaMaria van de Morii. AnnaMaria is verstandelijk beperkt, Ilona helpt haar als zij iets nodig heeft, geeft haar regelmatig te eten en geeft dan ook eten mee voor de volgende dag. Nu kwam AnnaMaria vertellen dat zij 7 maanden zwanger is en een man heeft. Ilona vroeg wie die man is en hoe hij heet. Dat kon AnnaMaria niet vertellen. Plots valt AnnaMaria neer, maar was wel bij bewustzijn. Het bleek dat AnnaMaria al twee dagen niet gegeten had !! Onmiddellijk heeft Ilona eten voor haar klaargemaakt en gulzig en vol smaak at zij de maaltijd op. Nogmaals vraagt Ilona haar naar de naam van de man die de vader van haar kindje zou zijn. AnnaMaria kon het Ilona niet vertellen en ook niet waar "haar man" zou zijn. Natuurlijk hebben wij direct Levente gebeld en gevraagd of hij poolshoogte wil nemen op de Morii en kijken waar AnnaMaria is en hoe het met haar gaat. Een week lang is Levente iedere dag 2 tot 3x langs gereden om te kijken of zij thuis was. Helaas, er was niemand te zien, ook haar oom Peter-Miklos en tante Emma waren niet te vinden. De burens wisten ook niet waar zij waren. Levente blijft natuurlijk zoeken tot hij haar gevonden heeft en zou het ons laten weten.

In de tussentijd kregen wij via het gemeentehuis te horen dat de burgemeester naar een onverwachte, zeer belangrijke bespreking in Boekarest moest en dat onze afspraak niet door kon gaan. Dat was jammer, maar toch hebben wij onze plannen voor een opvang van ouderen en de heropening van de Naschoolse opvang op de Iliesi kunnen presenteren aan de secretaresse van de burgemeester. Zij was zeer verheugd over de plannen en wij hebben afgesproken dat een volgend gesprek opnieuw gepland zal worden. Zelf hadden wij ook niet meer tijd ter beschikking en wachten nu geduldig af.

Natuurlijk hebben wij de winkeltjes van Dalma, Eniko en Melinda bezocht. Het is ongelooflijk hoe goed het gaat met de verkopen van de kleding, schoenen, beddengoed en allerlei huishoudelijke artikelen. De voorgeschiedenis van het ontstaan van de winkeltjes is, dat bij de start van SOS besloten is dat kinderen vanaf 3 jaar naar school moesten om hulp van SOS te krijgen. Dat heeft hartstikke goed gewerkt en dat werkt nog steeds. Immers de meeste ouders zijn analfabeten en wij vonden dat de kinderen het beter moeten krijgen dan de ouders toen. Zowel Dalma, als Eniko en Melinda waren 3 jaar toen zij ruim 20 jaar geleden naar de voorschoolse opvang moesten. En zie het resultaat !! Het mooie van de winkels is ook dat de dames hun ouders kunnen ondersteunen in hun levensonderhoud en er ook een zusje of broertje kan doorleren en zelfs een universitaire opleiding kan volgen.

Intussen zijn de dames zó beroemd om hun mooie kleding, schoenen, beddengoed en alles wat zij te koop aanbieden, dat er ook mensen uit de weide omgeving in de winkeltjes te vinden zijn om iets van hun gading te kopen. Sommigen komen lopend, anderen met paard en wagen, met de fiets en sommigen ook met de auto. Fantastisch dat deze dames, samen met Katalin met haar administratiekantoor, Attila met zijn fietsenwinkel, Bernadet met haar kapperszaakje en Barna-Tamar met zijn fysiotherapie opleiding een voorbeeld

AnnaMaria met haar "man" Ilie

Babypakket

zijn voor andere kinderen die ook een beter leven willen in de toekomst. Bijzonder is wel dat als een van de dames ziek is en iemand anders de winkel wil runnen, dat de klanten niet door de voordeur van de winkel mogen gaan, maar via een achteringang de winkel in mogen. De eigenaar van de winkel moet dus altijd aanwezig zijn, maar dat is niet altijd mogelijk.

De tijd vliegt en voor wij het weten is het zaterdag 22 juli en staat een volgend bezoek aan Sovata op de planning. In deze maand zal Dalma trouwen en natuurlijk staan de andere dagen vol met allerlei afspraken en bezoeken.

Onze aankomst begint al met een weeralert. Door het erg warme weer worden er enorme regen- en onweersbuien verwacht en als je niet buiten hoeft te zijn, dat men dan ook niet moet doen. Het weeralert was inderdaad nodig, het leek wel of de hemel naar beneden kwam. Het water klotste tegen de muren in de straten en de onweersklappen waren verschrikkelijk hard. Jammer dat een aantal bezoekjes nu niet door konden gaan.

De volgende ochtend gaan wij naar de Morii om te zien of AnnaMaria in haar hutje is of anders Istvan-Sandor en Emma. En ja, bij aankomst over het bruggetje zien wij beweging en parkeren de auto langs de weg. Emma en Istvan-Sandor komen al aangelopen en kijken wat wij bij ons hebben. Wij vragen naar AnnaMaria en Istvan wijst op het tweede deel van de krot. AnnaMaria komt al naar buiten als zij onze stemmen hoort en is zó blij ons te zien. Het is inderdaad te zien dat zij zwanger is, maar het lijkt ons eerder 5 dan 7 maanden. Wij vragen haar hoe lang zij zwanger is en tilt daarbij haar schouders op. Zij weet niet hoe lang zij zwanger is en is ook nog niet bij een dokter geweest. Op dat moment komt er een vrolijke jongeman aanlopen en legt een arm om AnnaMaria heen. Deze jongeman blijkt haar “man” te zijn. Zij zijn niet getrouwd maar een man die de vader van jouw kind is, noem je “je man”. Zijn naam is Ilie en hij komt uit het getto, vlak voor Mures. Het getto is een zeer arme en akelige buurt aan de rand van Mures. AnnaMaria vertelt dat Ilie daar om de 2 weken werk heeft en in de weken dat hij geen werk heeft, zij dan naar Sovata komen. Als er geld is, kan AnnaMaria mee met Ilie naar Mures. Voor AnnaMaria hebben wij een babypakket, een dik babykussen en een grote tas met voedsel. Zij is helemaal blij met alle spullen, maar wij vragen ons af waar de baby straks veilig kan liggen. Het krot stort bijna in en er zitten grote gaten in de muur. Ilie zegt van plan te zijn het krot op te knappen en het veilig te maken voor AnnaMaria en de baby. Dat lijkt ons onmogelijk. Met dokter Erzsebeth maken wij een afspraak voor AnnaMaria en zij zal daar onder controle blijven.

Tenminste dat hopen wij, want wij weten niet wat er gebeurt als zij naar Mures gaan en of daar een arts is die haar wil en kan helpen.

Wij vroegen ons af wat er gebeurt met de baby als het een hele jonge moeder is, of een moeder die verstandelijk beperkt is, er geen voedsel is of een hele slechte behuizing heeft. In Roemenië blijkt het belang van de moeder vóór het belang van het kindje te gaan. Als de moeder in welke omstandigheden dan ook, het kindje wil houden, dan kan dat gewoon. Als de overheid een kindje elders moet plaatsen, kost dat geld en dat is niet iets wat de overheid voor ogen heeft. Dit is natuurlijk echt belachelijk.

Wij nemen afscheid van het jonge stel en beloven in oktober een babywagen, voedsel en kleertjes voor hen mee te nemen. Wij maken ons grote zorgen om AnnaMaria en het kindje dat geboren moet worden.

Het huis van Geza, Barna en zijn vriendin

Barna met de nieuwe kachel in mei 2023

Geza, de vader van Barna

Na het bezoek aan de Morii rijden wij naar de 1 Mai straat om te kijken bij Geza en Barna of de kachel er is en of deze goed geplaatst is.

Geza lacht zowaar als hij onze bus aan ziet komen. Direct bedankt hij ons voor de wekelijkse boodschappen die door Janos van het supermarktje van de Iliesi gebracht worden. Binnen zien wij nog steeds de oude en gevaarlijke kachel staan. Op onze vraag waarom de SOS kachel nog steeds niet geplaatst is, zegt Barna, de zoon van Geza, dat hij het huisje nog aan het opknappen is en de kachel nog steeds veilig boven staat. Wij vragen of wij naar boven kunnen om de kachel te zien. Helaas was de trap weg en konden wij niet naar boven. Het geeft ons het akelige gevoel dat de kachel er niet meer is. Maar wie weetin oktober voeren wij weer een controle uit.

In de avond hebben wij geen afspraken en een avond voor onszelf. Misschien wel even leuk om de televisie aan te zetten. Groot was de schok toen wij hoorden en zagen dat een Roemeense actiegroep onderzoek heeft gedaan naar een aantal zogenaamde bejaardenhuizen in heel Roemenië. Het programma liet zien dat ouderen zonder pardon in de kelders van tehuizen zijn gezet.

Dunne matrassen op de grond bleken de slaappleatsen, te weinig kleding, geen verwarming en veel te weinig eten. De hygiëne was erbarmelijk. De overheid schaamde zich verschrikkelijk en heeft de toezegging gedaan om alle bejaarden- en kinderruizen te bezoeken en daar waar de situatie slecht is, te verbeteren. Wij zijn benieuwd of dit probleem nog een vervolg zal hebben. Wij voelen ons machteloos en verdrietig.

De volgende dag horen wij de hele dag geroezemoes over de erbarmelijke omstandigheden die gisteravond getoond werden op de TV. Iedereen spreekt er schande van.

Wij gaan vandaag even langs bij Attila, de administrateur van de Kindertuinen op de Cara Mica. De lijst met de namen van kinderen waarvan de ouders de lunch niet kunnen betalen, zou klaar liggen. Voor zover wij deze gezinnen nog niet kennen, worden daar gezinsdossiers van gemaakt en deze worden bij een volgend bezoek gecontroleerd om te zien of de vraag voor het betalen van een lunch wel echt nodig is. Het is begrijpelijk dat het onderwijzend personeel niet altijd weet hoe de gezinssituaties zijn en hoe de behuizing van deze mensen is. De controle van deze gezinnen moet gewoon gebeuren omdat de kosten van een lunch per kind

2100 Ron (= € 420,-) per schooljaar bedraagt. De lijst die wij nu kregen laat een aantal zien van 36 kinderen en dat zou een bedrag zijn van 75.600 Ron (= € 15.120,-) bedragen voor het schooljaar 2023-2024. In oktober gaan wij al deze gezinnen bezoeken en zien welke gezinnen echt recht hebben op een vergoeding voor een lunch voor hun kind of kinderen.

Vandaag maken wij nog even tijd om naar Rozalia in Dumbrăvioara op bezoek te gaan. Rozalia woonde tot 5 jaar geleden op de Trandafirilor en moest naar een verpleeghuis omdat zij niet meer alleen kon wonen. Voor haar hebben wij een doos chocolade, wat kleding, ondergoed en schoenen. Rozalia is heel goed op haar plaats in dit heel oude maar goede verpleeghuis. Zij helpt de andere patiënten, neemt mensen mee de tuin in en verzorgt de broodmaaltijden voor de andere bewoners. Bij aankomst moeten wij eerst langs de portier die verbaasd opkijkt van ons bezoek. Er komt bijna nooit iemand op bezoek bij de bewoners en al helemaal niet bezoekers uit het buitenland. Na even heen en weer bellen mogen wij het pad uit lopen naar de ingang van het gebouw, maar vreemd genoeg zien wij ook daar Rozalia niet. Na een kwartiertje komt Rozalia dan toch

Gebouw verpleeghuis Dumbrava

Janny
met
Rozalia

Het aangekomen
transport Najaar 2023

naar buiten. Zij is helemaal in het zwart gekleed en wij krijgen een klein knikje van haar. Dat zijn wij van haar niet gewend en vragen wat er aan de hand is. Zij vertelt verdrietig dat drie weken geleden haar enige dochter op 36-jarige leeftijd is overleden en zij haar kind al lange tijd niet had gezien en ook niet naar haar begrafenis kon. Dat is heel erg en wij proberen haar te troosten. Onze meegebrachte cadeautjes zijn nu ook niet interessant voor haar en wij besluiten niet zo lang te blijven en wensen haar sterkte met het verwerken van dit grote verlies.

Op de terugweg komen wij met een beetje omrijden langs Matricii en gaan kijken hoe het met de kleine Moniká is. Moniká is het meisje dat zonder onderkaak, tanden en allerlei andere handicaps is geboren. Jammer, wij treffen niemand thuis, maar de burens wisten te vertellen dat Monika in het ziekenhuis van Szeged in Hongarije is voor operaties aan haar gehoorgangen. Het blijkt dat zij de komende periode steeds om de 2 weken naar Szeged moeten om te zien of het gehoor van Moniká kan werken. Wij vragen de burens of zij de groeten willen doen van het SOS team en zeggen dat wij in oktober weer op bezoek komen.

Al met al is de dag goed gevuld en rijden wij naar ons logeeradres. Morgen is de trouwdag van Dalma en wij kijken daar naar uit. Zondag, de dag na de bruiloft, zullen wij in alle vroegte weer richting Nederland rijden.

SEPTEMBER

Begin september krijgen wij het bericht dat de scholen op 11 september weer open gaan en dat het onderwijzend personeel een mooie salarisverhoging heeft gekregen. De salarisverhoging hing wel af van de kwalificaties die een onderwijzer had op dat moment. De staking is wel ten einde en worden er hogere salarissen betaald, maar helaas zijn er ook heel veel ontslagen gevallen in heel Roemenië.

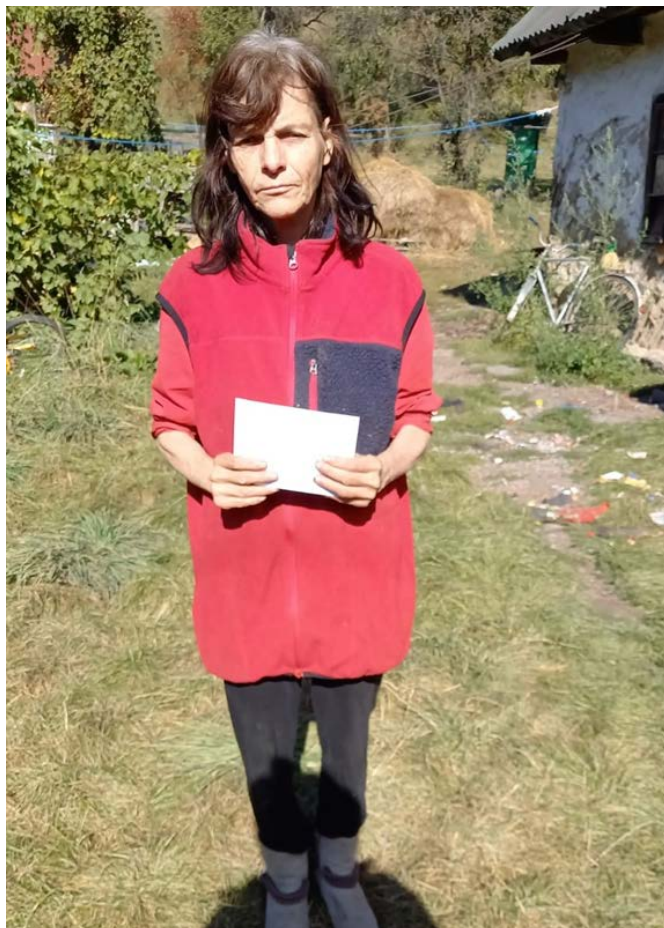
Op vrijdagochtend 15 september is het transport geladen in Rotterdam en gaat de Roemeense chauffeur op weg naar Sovata. Ondanks dat alle voorzorgsmaatregelen die door SOS zijn genomen en alle documenten in orde zijn, hopen wij dat er geen oponthoud bij de grens zal zijn zoals in afgelopen april. Het vervelende is dat wij nooit weten welke overheidsmaatregelen er vernieuwd zijn, veranderd of zelfs helemaal niet meer aan de orde zijn. Het is en blijft spannend en wij wachten met kromme tenen op het sein dat de chauffeur de grens is gepasseerd.

Gelukkig..... op maandag 18 september krijgen wij bericht via Levente dat de truck zonder verder oponthoud de grens is gepasseerd. Wel liet Levente weten dat hij diverse keren is gebeld door de Roemeense douane met de vraag om speciale codes en adressen waar de goederen gelost zouden worden. Levente kon op alle vragen antwoord geven en de truck mocht door. Wát een opluchting was dat !!!

OKTOBER

Op zaterdag 7 oktober zal een groep van 6 personen per bus afreizen naar Sovata. Op maandagmiddag 9 oktober komen zij veilig en wel aan op het nieuwe logeeradres op de Lunga. Het logeeradres waar wij normaal gesproken overnachten staat midden in het dorp maar staat nu helaas te koop.

Wanneer het verkocht zal worden weten wij niet, maar wij moesten toch vast een ander logeeradres zoeken en uitproberen. Het nieuwe onderkomen was prima en schoon, maar te ver van het dorp en van de meeste wijken. Wel is het in de nacht in dit huis rustiger.

Het is al laat in de middag als wij aankomen en wij kunnen niet zo veel meer doen dan de koffers uitpakken, boodschappen doen voor het ontbijt en de lunch. Het avondeten zal een kop soep worden met een boterham. Natuurlijk worden ook alle gezinsdossiers, de pakjes paracetamol, tubes tandpasta, tandenborstels en handzeep uitgeteld en klaargelegd voor de wijken die vanaf morgen bezocht zullen worden. Wij gaan lekker op tijd naar bed en morgenochtend vroeg uit de veren.

DINSDAG

Al sinds 17 jaar bezoekt Janny met haar team alle gezinnen op de Iliesi. De Iliesi is 3.5 kilometer lang, is niet geasfalteerd en de weg is wat steiler naar het laatste huis. Doordat de Iliesi nog steeds niet geasfalteerd is, is het bij droog weer een uitputtingsslag voor het team. Als er een paard en wagen, een auto of brommer voorbij komt, moet je echt je hoofd afdraaien en een zakdoek voor je gezicht houden. Veel kinderen hebben door de verschrikkelijk stoffige weg, astma en longproblemen. Alle bewoners van de Iliesi hebben heel erg veel last van die stoffige boel.

Janny en haar team starten altijd bij de ouderen. Als zij de bus gesignaleerd hebben, staan al veel ouderen die nog op de been zijn, bij het tuinhekje. Zij zwaaien en roepen naar Janny en wachten geduldig op hun beurt.

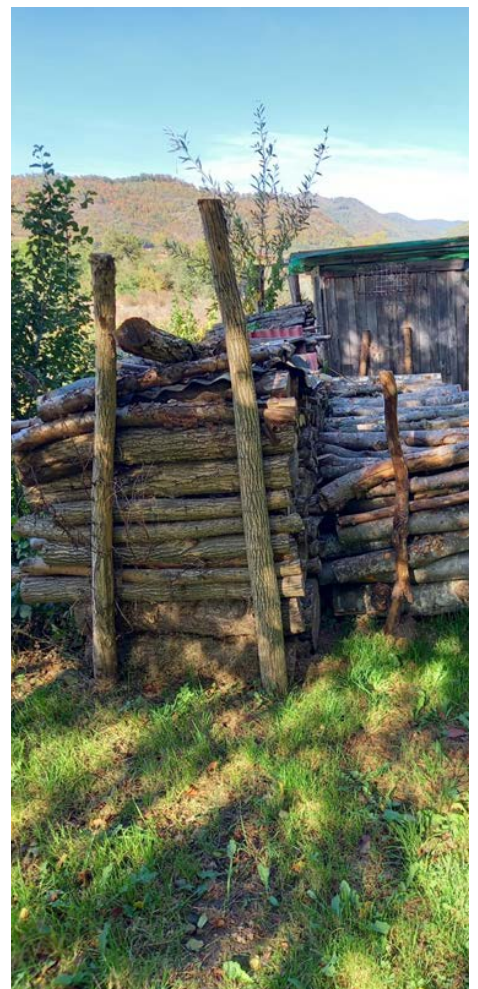
Zsuzsanna en Mihail kunnen niet naar buiten en Janny bezoekt hen als eerste. Mihail is zwaar dementerend en Zsuzsanna kan de zorg voor haar man niet meer zo goed aan. De thuiszorg komt enkele keren per week, maar dat is nu zeker niet meer voldoende. Wij zullen Emola van de thuiszorg vragen of meer zorg mogelijk is voor deze twee oudjes. De postoele die april van dit jaar is meegenomen, is echt een grandioze oplossing. De meeste mensen hebben nog steeds een toilet buiten, uiteraard zonder aansluiting op het riool.

Voor Mihail zijn incontinentiemateriaal, paracetamol, handzeep, handdoeken en natuurlijk de voedselbonnen meegenomen. Veel ouderen hebben problemen met hoge bloeddruk, hoog cholesterol, gewrichtspijnen, suikerziekte en hartklachten. Het leven is niet echt makkelijk als er weinig of geen inkomen is. Een dokter bezoeken is niet vanzelfsprekend en dus zijn er eigenlijk geen oplossingen voor hun medische problemen.

Veel ouderen en gezinnen met kleine kinderen hebben wij gelukkig kunnen maken met 3, 4 of 5 meter winterhout. De prijzen voor winterhout rijzen de pan uit en het is gewoon niet te betalen voor de meeste mensen. Per kub (1 x 1 meter) winterhout moet men 300 Ron (= € 60,-) betalen. Het kleinste huisje heeft minstens 3 meter hout nodig om de strenge en koude winter een beetje warm door te komen.

Voor de kinderen op de Iliesi is er weinig te beleven. Vooral in de schoolvakanties en in de weekenden is het erg saai. Ons plan om een speeltuin te bouwen op het terrein van Janos, de eigenaar van de kleine supermarkt, werd met veel enthousiasme ontvangen door de ouders en natuurlijk waren ook de kinderen door het dolle heen met dit plan. Het terrein van Janos is uitermate geschikt voor de realisatie van een speeltuin. Het terrein achter het winkeltje ligt diep naar achteren en ligt ver genoeg van de weg om geen last te hebben van het stof en is een veilige en fijne plek.

Enkele dagen voor ons vertrek naar Sovata kregen wij bericht van één van onze grandioze sponsors het prachtige bericht dat hij de kosten voor de realisatie van de speeltuin voor zijn rekening wil nemen. Wij zijn sprakeloos door dit prachtige aanbod en zijn deze

sponsor dan ook grote dank verschuldigd.

Inmiddels is al onderzocht hoe de grond geëgaliseerd kan worden, welke soorten speelapparatuur het beste zouden zijn, welke veiligheidsmaatregelen er getroffen moeten worden en de toestemming van de gemeente is positief bevestigd. In het voorjaar van 2024 zal de speeltuin gerealiseerd kunnen zijn, dit is mede afhankelijk van de weersomstandigheden in de winter en het weer in de eerste 3 maanden van 2024. Vanzelfsprekend houden wij u via onze website en/of de reisverslagen op de hoogte van de ontwikkelingen.

Janny brengt natuurlijk ook een bezoek aan Rozalia en haar bijna altijd dronken zoon Laszlo. Laszlo is, als hij geen werk heeft, dronken en mishandelt zijn oude moeder. De andere kinderen komen Rozalia al niet meer opzoeken door het gedrag van hun broer. De terreur dat Laszlo als zijn dagelijkse taak ziet, loopt nu echt de spuitgaten uit. Wij gaan bij Imola van de sociale dienst vragen of zoon Laszlo ergens anders kan wonen zodat zijn moeder eindelijk rust krijgt en niet meer gebeten, geschopt en geslagen wordt. Deze situatie kan niet langer zo blijven !!

Het team van Marry en Meri gaat samen met hulpverleenster Maria naar de Capeti. Op de Capeti gaan de bezoeken aan de families meestal soepel en zijn de mensen uitermate aardig en rustig.

Om bij Emese, Lajos, hun gehandicapte zoon Zsolt en dochtertje Orsolya te komen moeten zij over het houten, wiebelige bruggetje lopen. Zij zijn altijd bang om door het halfgare bruggetje te zakken en tot aan hun knieën in de blubber te zakken.

Het bruggetje dat er in mei en juli nog was, was nu helemaal verdwenen en nu moesten de dames al glibberend en glijdend langs de randen van het kleine riviertje lopen, om aan de overkant te komen. Waarschijnlijk had iemand hout nodig voor de kachel en heeft toen maar het hout van het bruggetje gepakt. Het bezoek aan Emese en haar man Lajos was zeker geen pretje. Lajos is in april in het ziekenhuis geweest voor een operatie aan een liesbreuk. Die operatie is niet helemaal goed gegaan en hij moest 2x terug naar het ziekenhuis. Uiteindelijk is Lajos eind juli thuisgekomen uit het ziekenhuis en bleek een TBC besmetting te hebben opgelopen. Lajos is doodziek en kan niet uit bed komen of lopen. Zij zijn wel bij een dokter geweest die hen iets van medicatie heeft meegegeven en gezegd dat dit voldoende moet zijn om weer beter te worden. Helaas is zijn situatie heel erg verslechterd, zo erg dat hij echt niets meer kan. Zijn werk ligt stil en is er geen inkomen. Geen inkomen betekent ook geen eten.

Voor Zsolt hebben zij dozen met incontinentiemateriaal, paracetamol, kleding en schoenen voor de kinderen afgegeven. SOS heeft voor de komende periode voedselbonnen uitgeschreven. Levente brengt later op de dag nog een flinke tas boodschappen en wat lekkers voor de kinderen. Wat een afschuwelijk drama in dit gezin.

Intussen is het team van Yvonne en Cees ook al druk met het bezoeken van de gezinnen in de buitenwijken en beginnen op de Morii. Op zich gaat het goed met de gezinnen op de Morii. Met Luizsa gaat het minder door de toenemende dementie. Met Veronika en haar dochter Alexandra en zoontje Gyorgy gaat het goed. De kinderen gaan iedere dag naar school en voor hen betaalt SOS de kosten voor de warme lunch. Ook mag Veronika in het kleine, maar heel goede huisje wonen, waar haar moeder Kalo Irina woonde tot haar overlijden. Wel heel jammer dat Izabella met haar zoontje Tihamer is vertrokken met een andere man en haar man gewoon in de steek heeft gelaten. Het leek zo'n leuk en goed stel bij elkaar, maar de armoede waarin zij leefden viel ook niet mee. En als een vrouw

denkt dat zij het beter kan krijgen, vertrek zij gewoon. Adrianus is heel verdrietig en bang dat hij zijn kindje nooit meer zal zien. Voor alle families zijn weer de voedselbonnen, paracetamol, handzeep, tandpasta en tandenborstels meegebracht. De meeste gezinnen kunnen deze artikelen niet kopen.

Natuurlijk gaan wij ook naar het krot van AnnaMaria. Helaas is er niemand te zien en het lijkt erop dat er ook niemand meer woont. De deur is gebarricadeerd met een grote stok ten teken dat er niemand thuis is. Ook Tante Emma en oom Peter-Miklos zijn in geen velden of wegen te bespeuren. Navraag bij de burens leverde ook geen verdere informatie op en wij hopen in de komende dagen AnnaMaria toch te zien en te spreken. Voor haar hebben wij een kinder- wandelwagen, kleertjes, voedsel, opvolgmelk en dekens meegenomen. Deze spullen blijven nu even bij Levente totdat wij AnnaMaria misschien weer zien. Bekend is wel dat Ilie, de man van AnnaMaria, in het getto woont aan de rand van Tigru Mures en zij wellicht daar voor de winterperiode verblijven. Wij gaan later in de week verder op onderzoek uit.

De wijken Iuhodului, Bekecs en de Ciocarilei worden ook door ons bezocht en wij zien dat de mensen blij zijn en het stukken beter gaat. Natuurlijk doet straks de zeer koude en strenge winter haar intrede en moeten er allerlei maatregelen genomen worden. Wij zagen bijvoorbeeld dat de mensen al aardig bezig zijn met het inwekken van groenten uit de groentetuintjes, wat hout verzameld hadden en hun huisje aan het klaarmaken waren voor de komende winter. De gezinnen in deze wijken doen het goed, de kinderen gaan naar school, geen zieke mensen en natuurlijk was iedereen blij met de paracetamol, groentezaden en de toiletartikelen. Deze bezoeken zijn een mooie afsluiting van de dag.

Vanavond na het eten leggen wij weer alle spullen voor de volgende dag klaar en gaan lekker vroeg naar bed, De nachten zijn hartstikke koud en Levente vertelde dat er in de bergen al veel sneeuw ligt. Brrrr

WOENSDAG

Janny staat al vroeg klaar om weer naar de Ilesii te gaan om haar gezinnen te bezoeken. Vandaag krijgt zij ook versterking van het team Marry en Meri die met een tolk de jonge gezinnen gaan bezoeken. Naast de paracetamol en toiletartikelen, krijgen deze gezinnen ook groentezaden. Het zijn lange dagen voor de beide teams, maar komen voldaan terug met goede berichten. Dat is prachtig.

Ons team gaat naar de wijken de Primaverii hoog en laag, de Praidului en Sarateni. In de wijk Primaverii hoog staan de 5 gezinnen al te wachten en de kinderen hollen en rennen blij heen en weer. Wij moeten oppassen dat zij niet onder de wielen van de bus terechtkomen, dat zou verschrikkelijk zijn. Wij vragen de kinderen voor de bus uit te rennen en kijken wie er het eerste boven is. Natuurlijk winnen de kinderen dit spel. Uit de strooitass, een tas met allemaal kleine cadeautjes mogen zij allemaal twee dingetjes uitzoeken. Het is leuk om te zien hoe moeilijk het is om een keuze maken uit al die cadeautjes. Uiteindelijk is het gelukt en gaan de kinderen spelen met hun net gekregen cadeautjes. In de tussentijd kunnen wij de ouders spreken en hen vragen hoe het allemaal gaat. Ook hier is een positief antwoord en daar zijn wij heel blij mee. Alleen "Mamma" de oudste vrouw van deze groep zigeuners zagen wij niet. Zij is voor hartproblemen opgenomen in het ziekenhuis in Ordureu. De kosten worden gezamenlijk betaald door deze groep zigeuners en vaak ook door familieleden die in andere dorpen wonen. Iedereen hoopt natuurlijk dat zij in de

komende weken weer naar huis komt. Nadat iedereen de voedselbonnen, paracetamol en de toiletartikelen hebben gekregen, worden wij vrolijk uitgezwaaid. Tot de volgende keer !!!

In het lager gelegen gedeelte van de Primavera komen wij bij Lydia. Lydia en haar zoon Mathé wonen in een gebouw met 5 kamers, waarin allerlei gezinnen wonen. Lydia heeft Parkinson en haar zoon Mathé heeft godsdienstwaan, waardoor het leven van Lydia niet echt makkelijk is. Als zij ons aan ziet komen, lacht zij en komt ons luid roepend tegemoet. Dikke knuffels vliegen ons om de oren en wij worden uitgenodigd om in hun kamer te komen. Ondanks alle problemen is Lydia een optimistische en vrolijke vrouw die hard werkt om alle eindjes aan elkaar te knopen. Wij vragen ons wel af hoe lang zij nog het zware werk kan doen met haar Parkinson. Hopelijk kan zij nog een tijdje vooruit. Lydia is ook een zigeuner en zigeuners hebben allerlei “bijgeloven” of beter gezegd “volksgeloven”. Zij bidt bijvoorbeeld altijd voor een schilderijtje met een christus figuur voordat wij haar kamer in mogen komen, ik mag niet op een bepaalde stoel zitten, moet uit een speciaal kopje drinken en zij mag van mij geen sigaret aanpakken als zij die zelf nog heeft want dat zou ongeluk brengen. Heel bijzonder allemaal. Na een super gezellig bezoek vertrekken wij en gaan naar Ilona die voor haar twee kleindochters zorgt sinds hun moeder met de noorderzon is vertrokken. Wij schrikken als wij de potten met geraniums niet zien, de deur dicht is en de gordijntjes gesloten. Het blijkt dat Ilona is overleden aan de gevolgen van Heliobacter bacterie. Deze bacterie is in principe goed behandelbaar met de juiste medicatie, maar voor Ilona is alles te laat. In april zagen wij al dat het helemaal niet ging met haar en hebben haar naar de dokter gestuurd. De medicatie hebben wij zelf bij de apotheek opgehaald en betaald en bij haar afgegeven. Helaas is alle hulp te laat voor haar gekomen. Amalia, onderwijzeres en één van onze tolken, zal informeren waar de kleinkinderen van Ilona zijn gebleven. Later horen wij van Amalia dat de kinderen door de vader zijn opgehaald en bij hem zullen moeten wonen in een totaal andere omgeving. Arme meisjes.

Als laatste bezoek gaan wij naar Anna en Gyorgy die al een aantal jaren voor hun kleinzonen van nu 9 en 8 jaar zorgen. Hun moeder is met de noorderzon vertrokken en heeft nooit meer iets laten horen aan haar ouders of aan haar kinderen. Het grote hek is dicht en wij horen geen kinderstemmen. Vreemd, want vandaag is het mooi weer en meestal helpen de jongens opa in de groentetuin en dragen de zware gereedschappen voor hem. Anna komt het hek open doen en kijkt erg verdrietig. Zij vertelt dat de jongens begin april door de moeder zijn opgehaald en meegenomen zonder enige uitleg. Anna en Gyorgy staan nu met lege handen en zijn intens verdrietig dat zij niet meer voor de jongens kunnen zorgen.

Het volgende bezoek is de Praidului en wij gaan het gezin van Isztoika bezoeken. De schok was groot toen Isztoika vrolijk vertelde dat haar dochtertje Mandra op 11-jarige leeftijd is uitgehuwelijkt !!! Dit is krankzinnig !!! Natuurlijk moeten wij de culturen en hun gewoontes respecteren, maar een meisje van 11 jaar !! Klara, onderwijzeres op de Cara Mica en ook één van onze tolken, wist te vertellen dat kinderen van 2 en 3 jaar in principe al voorbestemd zijn met wie zij moeten trouwen. Het is afschuwelijk.

Het is alweer bijna middag en onderweg eten wij onze zelf gemaakte boterhammen en rijden door naar de Sarateni school. Het eerste wat Ildiko, de directeur, zegt als wij binnenkomen is, “heel hartelijk dank voor alle schoolmaterialen, de knutselmaterialen

en speelgoed". Zij is weer zo blij met alle materialen. De overheid en de gemeente doen helemaal niets voor de scholen. Als wij geen school-, leer- en knutselmaterialen mee zouden nemen, zou er niets op de scholen zijn, zelfs geen schoolkrijtjes.

Om de kinderen te leren welk voedsel je kunt maken, bakken en koken vroeg Ildiko ons of het mogelijk is om een gasstel met oven aan te schaffen voor de school. Door zelf bloem, olie en suiker mee te nemen, kunnen zij op school samen met de kinderen brood bakken en dat gezamenlijk opeten. Super leuk natuurlijk. Wij gaan opzoek naar een specifiek gasstel en zullen het apparaat laten bezorgen op de school. Op deze manier hebben de kinderen tussen de middag een kop soep en een heerlijk vers broodje, is dat even luxe !!. Vanzelfsprekend kunnen de onderwijzeressen samen met de kinderen ook warme maaltijden maken. Grandioos !!

Na het schoolbezoek gaan wij richting Ezsther en de nog iets hoger wonende vader en zoon Peter en Peter jr. Deze families wonen hoog in Sarateni en met grote behendigheid manoeuvreert Cees onze bus de smalle bergpaden op. Het is altijd oppassen geblazen, voordat je het weet glijd je met bus en al van het pad en kom je vast te zitten. Cees heeft deze route al tientallen keren gereden, weet precies hoe het moet en wij komen veilig boven op de berg aan. Het een super mooi gebied, maar het wel erg eenzaam om hier te wonen. Geen enkele voorziening is er in de wijde omgeving, geen dokter, winkel of zelfs een buurman. De gezinnen wonen best ver uit elkaar. Ezsther hoort onze bus al aankomen en komt lachend aanlopen. Samen met haar zoon Ioan runt zij een klein boerenbedrijfje met 1 paard, 2 koeien, 2 varkens en 12 kippen. Het is geen vetpot en het is hard werken, maar het gaat goed. Natuurlijk krijgt Ezsther ook voedselbonnen, toiletartikelen en paracetamol. De voedselbonnen kan zij verzilveren in de winkel van Görög, beneden in het dorp. Met paard en wagen gaan zij om de week naar het dorp voor boodschappen.

Wij rijden een stuk ophoog en komen bij het huisje van Peter en Peter jr. Deze twee mannen hebben het zo te zien goed voor elkaar. Naast de nieuwe voordeur en de nieuwe ramen aan de voorzijde, zijn nu ook de ramen aan de achterkant vernieuwd. Prachtig om te zien. Beiden zijn aan het werk en wij vinden het jammer dat wij hen niet kunnen spreken. De envelop met de voedselbonnen stoppen wij tussen de deurpost en de toiletspullen en paracetamol leggen wij op een droog en goed zichtbaar plekje.

En wéér is de dag voorbijgevlogen en rijden wij terug naar ons logeeradres, De andere teams zijn ook net binnen en wij kunnen de dag even doornemen met elkaar. Natuurlijk moet ook alles weer klaargelegd worden voor morgen. Een beetje later dan de bedoeling gaan wij naar bed.

DONDERDAG

Vandaag gaat het team van Marry en Meri naar de 1 Mai straat en Janny vertrekt weer vroeg naar Iliesi. Ons team gaat vandaag naar de gezinnen op de Lunga, Bekecs, Campul Sarat en Campul Mic. Deze kleine wijken liggen enigszins uit elkaar, maar gezien de planning is het prima om vandaag deze wijken te bezoeken.

De 1 Mai is een lange straat waar verschillende soorten huizen staan. Van heel armoedig tot best wel mooi. Hier wonen de beter gesitueerden tussen de arme gezinnen. Een groot contrast.

Het team van Marry en Meri gaat als eerste naar Geza en zijn zoon Barna om te kijken of

Vader Lordache en zijn
zieke zoon Rikardo

de nieuwe SOS kachel er nog is en misschien al geplaatst. De nachten zijn immers al bar koud. Geza lacht als hij de dames aan ziet komen en zegt dat Barna niet thuis is. Wel is de vriendin van Barna er en de tolk vraagt waar de nieuwe kachel is. Zij vertelt met trillende lip en handen dat zij dat niet weet, maar zal kijken waar Barna is en zal hem laten komen. Daar wacht het team niet op en gaan vast andere gezinnen bezoeken. Als Barna er is, zal het team weer teruggaan.

Bij Edike en lordache is het geen vrolijke boel. Hun zoon Rikardo ligt op bed, praat en beweegt niet. Dat ziet er zorgelijk uit. Rikardo heeft ernstige suikerziekte en voelt zich nu heel akelig. Volgens zijn vader lordache kan Rikardo niet meer lopen en praten. Het team vroeg hen of er al een dokter geraadpleegd was. Ja, er was gisteren telefonisch contact geweest en de dokter had gezegd dat hij een tablet extra moest nemen. Eén tablet meer heeft niet geresulteerd in het beter voelen en opknappen van Rikardo. Het team wist niet zo goed wat te doen en nam contact op met ons team. Wij adviseerden hen dat lordache weer de dokter moest bellen en desnoods met Rikardo naar de dokter te gaan. Uiteindelijk is Rikardo bij de dokter geweest en heeft de jongen onderzocht. Met nieuwe medicatie en een lijst met allerlei voedsel dat Rikardo niet mag hebben, zijn zij weer huiswaarts gekeerd. Hopelijk gaat het nu beter met Rikardo.

Rozalia en Lingurar zijn dolblij met de paracetamol en de toiletartikelen. Als klap op de vuurpijl kreeg Lingurar ook eens een bijna nieuwe winterjas. Deze jas is afkomstig van de buurman van Cees en hij mocht de jas geven aan wie hem nodig heeft. Overigens zijn Rozalia en Lingurar beiden doof en hebben het niet makkelijk. Natuurlijk kregen zij ook de envelop met de voedselbonnen. Veel mensen op de 1 Mai straat hebben last van stromend water onder hun huisjes. Bij veel regen komt het water van onderen in de toch al nattige en klamme huisjes binnen. Aan dit probleem kunnen wij niets doen, omdat de enige oplossing is om het huisje af te breken en een nieuw huisje op te bouwen op een plek waar geen stromend water onder de grond is.

Natuurlijk gaat het team nog even terug naar Geza en Barna om te kijken naar de SOS kachel. Bij binnenkomst zagen zij al dat er weliswaar een andere kachel stond, maar deze was beslist niet de kachel die SOS gedoneerd had in mei. Het team heeft aangegeven met Yvonne contact op te nemen en dat zij op een ander tijdstip zelf komen kijken naar de kachel.

Het team van Marry en Meri gaan ook op een adres kijken waarvan de ouders ondersteuning gevraagd hebben aan SOS voor de betaling van de lunch voor 1 van de kinderen. Dat bezoek bleek geen gewoon bezoek, maar een heel bijzonder bezoek. Op het opgegeven adres wonen Timea, haar man en de ouders van Timea.

De moeder van Timea is jaren geleden begonnen met het verzorgen van kinderen die niet gewenst zijn, waar geen plaats meer voor was in het gezin of kinderen die gewoon te vondeling waren gelegd. Inmiddels heeft zij twee kinderen officieel kunnen adopteren en die dragen nu haar achternaam. Timea heeft het opnemen van deze kinderen overgenomen van haar moeder en inmiddels de zorg voor 7 kinderen. Deze kinderen hebben in bizarre en vreselijke situaties geleefd en 5 kinderen zijn door de overheid aan haar gegeven. De andere twee kinderen zijn bij haar gebracht door mensen die deze kleine kinderen gevonden hadden. Het ene kindje, een meisje van nu 3 jaar, was buiten gelegd op een verlaten treinstation met een temperatuur van -20 graden. Gelukkig werd zij op tijd gevonden door een van de bewakers van het terrein. Het kleine meisje kan niet praten en bij iedere beweging schrikt zij op, bang om weer een klap te krijgen. Het andere

Pleegmoeder Timea

kind, een jongetje van nu 6 jaar, is gevonden met ernstige verwondingen in zijn gezicht en lijfje door waarschijnlijk messteken. Dit jongetje is nog niet zo lang bij Timea in huis. Het probleem is echter dat de overheid heeft bepaald dat pleeggezinnen maximaal 5 kinderen mogen verzorgen. Timea is nu hard bezig om twee kinderen te adopteren zodat zij een zonnige en veilige toekomst zullen hebben. Overigens geeft de overheid geen enkele financiële ondersteuning aan de pleeggezinnen. Gelukkig heeft de man van Timea een fantastisch goede baan in de scheepvaart in het buitenland en daarmee kunnen zij de kinderen onderhouden. Voor hen zelf blijft er weinig over, maar dat is het minst belangrijke, zegt Timea. Het team is geschokt en zeer geëmotioneerd door alle verhalen die zij te horen kregen over het verleden van deze jonge kinderen. Later in de week zijn Cees en Yvonne ook bij Timea en haar moeder op bezoek geweest en ook zij waren diep geschokt over de verhalen over wat deze kinderen in hun jonge leven al meegemaakt hebben. Dit prachtige pleeggezin gaan wij helpen met maandelijkse voedselbonnen, kinderkleding via de winkel van Melinda en pampers voor de kleintjes. De kindertjes zijn niet zindelijk en pampers zijn erg duur voor de Roemenen. Na een warm afscheid is afgesproken dat Timea en haar moeder altijd een beroep mogen doen op de hulp van SOS via de Whatsapp, email of gewoon telefonisch.

In de avond praten wij met het hele team nog laat door over het bezoek aan het pleeggezin van Timea. Wij zijn er echt door van slag.

VRIJDAG

Bij het wakker worden laat de zon zich gelukkig zien en dat belooft een mooie en droge dag te worden. Dat is een goed begin.

Zoals iedere dag gaat Janny naar de Ilesii met het team Marry en Meri om hun lijst van gezinnen te bezoeken. Het zal voor hen wel een stoffige dag worden nu het droog en zonnig is.

Het team van Yvonne en Cees gaat naar de Minei en de Lunga. Als er nog tijd over is vandaag, willen wij ook even wat adressen controleren van ouders die ondersteuning gevraagd hebben voor de warme lunch voor hun schoolgaande kinderen.

Op de Minei worden wij hartelijk ontvangen en wij zien de stapels hout die SOS heeft gedoneerd voor deze 6 gezinnen. Ieder gezin heeft deze keer i.p.v. 6 meter 3 meter hout per gezin gekregen. De houtprijzen zijn echt schrikbarend duur en wij vonden dat wij ook meer ouderen van winterhout moesten voorzien. Deze gezinnen wonen aan de rand van enorme bossen en kunnen, ook al is het bij wet verboden en staan er hoge straffen op, hout sprokkelen. Overigens wonen deze gezinnen illegaal op dit stuk grond. De gemeente gedooft de situatie maar zorgt niet voor water en elektriciteit. Dankzij de gedoneerde generator is er licht en kunnen de kinderen ook in de avonden huiswerk maken. Natuurlijk krijgen ook deze families paracetamol, de voedselbonnen en toiletartikelen. Blij, heel blij worden wij uitgezwaaid.

Verder op de Minei, langs de stoffige weg, staat nog steeds het mobiele huis dat 3 jaar geleden is gebouwd door de gemeente, in samenwerking met de Apostolische kerk, voor het gezin van Anna, haar man en drie kinderen. Ook SOS heeft haar steentje bijgedragen en gezorgd voor elektriciteit. Wij schreven u al eerder dat wij wisten dat de ouders behoorlijke drinkers zijn. Van de belofte die door de ouders is gedaan, om niet meer te drinken, is helaas niets terechtgekomen. Zo jammer dat de geboden hulp tot niets heeft geleid en de kinderen in het kinderkuis verblijven.

Ella en haar zoon Szabolcs

De Minei bestaat uit 2 delen en om aan de andere kant te komen moeten wij de doorgaande weg en de brug oversteken om zo over de smalle paden bij Janos en zijn zoon Lehel van 12 jaar te komen. In mei kwam Lehel vrolijk uit school en zoals altijd ging hij eerst het huis binnen om zijn zieke moeder gedag te zeggen om daarna zijn vader te helpen op het land. Lehel dacht dat zijn moeder sliep, gaf haar een kus en wilde weer naar zijn vader gaan. Hij vond zijn moeder er raar uitzien en zij voelde ook koud aan. Lehel probeerde zijn moeder wakker te schudden, maar dat lukte niet.

Hij rende naar zijn vader en samen gingen zij terug het huis binnen. Zijn moeder bleek te zijn overleden. Lehel is verstandelijk gehandicapt en kan tot op de dag van vandaag het overlijden van zijn moeder niet verwerken. Erg verdrietig voor de kleine Lehel.

Cees en Yvonne rijden naar de Lunga waar de gezinnen ook met smart op ons zitten te wachten. Het verst op de Lunga woont Piroska met haar 4 zonen en 1 dochtertje. De vader en een broer van Piroska wonen in en helpen haar met de dieren en het werk op het land. Ook de kinderen helpen voor en na schooltijd hard mee. Na het overlijden van Istvan, de heel onaardige man van Piroska en de vader van de kinderen, gaat het bijzonder goed met dit gezin. Er zijn nu drie jonge varkens, twee kalfjes, de moeder koe, een paard en er is nu zelfs een tractor. Wat een geweldige verbetering treffen wij hier aan !!! Iedereen kijkt blij, tevreden en lachen. Super.

Een stuk terug op de Lunga bezoeken wij Ella en haar zoon Szabolcs. Ella is depressief, heeft een spierziekte en kan niet alleen zijn. Haar 16-jarige zoon helpt haar iedere dag met in en uit bed komen en aankleden. Dat is niet fijn voor zo'n jongen, alhoewel hij met liefde zijn moeder helpt. De geplaatste SOS kachel doet het fantastisch en binnen is het lekker warm. Het is een piepklein huisje, zonder water en elektriciteit, maar zij wonen er goed. Wij nemen de medicatie van Ella nog even door en zien dat wij voor de komende 3 maanden moeten betalen voor de medicatie die zij nodig heeft. Onze vraag afgelopen juli aan Emola van de Sociale Dienst of het mogelijk is om voor Ella een ziekte-uitkering te krijgen is een positief antwoord gekomen. Vanaf 1 oktober 2023 krijgt Ella een ziekte-uitkering van 100 Ron (€ 20,-) per maand. Alle beetjes helpen.

Natuurlijk gaan wij ook even langs bij Valentin die begin dit jaar op 27-jarige leeftijd een beroerte heeft gehad. Dankzij de inzet en fysiotherapie van Levente gaat het een beetje beter met hem. Werken zal hij nooit meer kunnen, maar misschien wel op de kinderen passen als zijn vrouw werk kan vinden. Valentin bedankt ons voor het incontinentiemateriaal, de tas voedsel en de kleine cadeautjes voor zijn 2 kinderen.

En wéér is er een dag voorbij, wat gaat de tijd snel !! Gelukkig zitten wij goed op schema. Lekker even onder de douche, een hapje eten en op tijd naar bed.

ZATERDAG

Al vroeg is iedereen uit de veren en gaat op pad naar de gezinnen die op onze lijsten staan. Tassen vol handzeep, paracetamol, groentezaden en natuurlijk de enveloppen met voedselbonnen worden in de bus gezet en ieder team gaat op pad. Het team van Cees en Yvonne gaat gezinnen bezoeken op de Campul Mic, Campul Sarat en de Scurta. Op de Scurta wonen gezinnen die ondersteuning gevraagd hebben voor het betalen van de lunch van 1 of meer kinderen uit het gezin. Dat moeten wij zeker controleren.

Op de Campul Mic treffen wij Ferenc thuis en hij was net een maaltijd aan het eten. Nou ja, maaltijd? Wij zagen een soort drielijge sparerib die gekookt was en dat Ferenc de stukje vlees eraf peuterde en met een stukje brood op at. Het zag er niet bepaald fris uit, maar kennelijk vond Ferenc het prima. Voor hem en zijn zoon Arnold hadden wij ook voedselbonnen en toiletartikelen, Ferenc was zo blij met de bonnen en de toiletartikelen dat hij een dansje maakte. Zo leuk.

De Campul Sarat ligt een stukje lager en wij bezoeken daar Maria en Adelbert. Adelbert vertelt ons dat Maria in het ziekenhuis ligt in Tigru Mures. Wat er precies aan de hand is weet Adelbert niet, maar hij is vooral verdrietig omdat hij zijn vrouw niet kan bezoeken. Er is geen geld en hoe moet hij in Tigru Mures komen? Vanzelfsprekend vragen wij Levente vanavond of hij met Adelbert naar Tigru Mures rijdt zodat hij in ieder geval zijn vrouw kan zien en spreken. Wellicht is er dan ook meer bekend over haar ziektebeeld. 's-Avonds laat Levente weten dat hij zondag met hem naar Maria gaat in het ziekenhuis. Geweldig toch ?

Na deze bezoeken rijden wij naar de Petofi Sandor en gaan op bezoek bij Zsafia. Zsafia had lang geleden een been gebroken en is er een stalen pin in haar been gezet. In het begin van dit jaar was zij gevallen en was de pin doorgeschoten naar haar bil met alle gevolgen van dien. Omdat SOS voor haar een ziektekostenverzekering had afgesloten kon zij, wanneer dat nodig was, op medische hulp rekenen. Gelukkig heeft zij haar been kunnen behouden.

De contacten met Nono, hoofd van de Sociale Dienst, zijn opperbest en als zij of wij problemen aantreffen bij ouderen en/of gezinnen kunnen wij samen heel veel oplossen. Dat is grandioos. Om Nono en haar team te ondersteunen brengen wij incontinentie- en verbandmateriaal, Nutridrink, hulpmiddelen zoals krukken en wandelstokken, beddengoed, handdoeken, handzeep, desinfectiematerialen, scheerschuur, deodorant etc.

Aangekomen op de Scurta zien wij veel Roma gezinnen in prachtige en kleurrijke kleding. Er spelen een aantal kinderen op straat en hier en daar staan wat mannen te praten en kijken wat wij hier komen doen.

Wij vertellen dat wij graag de gezinnen willen bezoeken die onze hulp gevraagd hebben voor het betalen van de lunch van 1 of meer kinderen. De mannen kijken ons niet zo aardig aan en willen eigenlijk geen antwoord geven. Wij gaan gewoon het huisnummer zoeken dat als eerste op onze lijst staat. Een jonge vrouw is op het gevonden huisnummer een vloerkleed met emmers water en een bezem aan het schoonmaken. Wij vragen of wij binnen het tuinhek mogen komen en zij knikt dat dat goed is. Wij worden zelfs binnen gelaten en zien een ruim gedekte tafel volop eten, een prachtige inrichting en veel vrouwen. Zij kijken ons heel verwonderd aan. Onze vraag is of zij denken dat het nodig is dat SOS de lunch voor hun kind moet betalen. De vrouw des huizes zegt ons dat niet te weten en dat met haar echtgenoot moet bespreken. Geen van de vrouwen kan lezen of schrijven. Zij biedt ons wat eten en drinken aan, wij hadden net een broodje in de bus gegeten en bedankten hartelijk voor het aanbod. Op mijn opmerking dat wij alleen gezinnen helpen waarvan de kinderen helemaal geen eten hebben en zelfs geen dak boven het hoofd hebben, keek zij mij met ongeloof aan. Het was duidelijk dat dit gezin zeker geen hulp nodig heeft van SOS. Vaak wonen de Roma gezinnen bij elkaar in groepen op één terrein. Zo konden wij het pad oversteken naar de volgende gezinnen. En ja hoor, ook hier is geen enkele hulp nodig. Dat waren 5 gezinnen die op de lijst stonden

en er vanaf gestreept konden worden. Bij de volgende groep zigeuners was het minder makkelijk. Het hoofd van het gezin ging zich bemoeien met de gesprekken en vond dat zijn gezinnen gediscrimineerd werden door SOS. Het werd een akelig gedoe en dreigend. Het is dan moeilijk om rustig te blijven. Wij zijn niet bang en bleven beleefd. Zo gingen wij nog een aantal gezinnen bezoeken en aan het einde van de dag hielden wij 2/3 over van de lijst. Deze gezinnen hebben inderdaad hulp van SOS nodig hebben voor het betalen van de lunch.

Het is al een beetje schemerig als wij terugrijden naar ons logeeradres. De andere teams zijn al binnen en zitten op ons te wachten. Maria heeft een heerlijke Hongaarse soep gemaakt en wij gaan daar fijn van smikkelen.

Morgen weer een spannende dag, hét bezoek aan Hostad.

ZONDAG

Heerlijk, vandaag een half uurtje later ontbijten. Na het ontbijt zetten wij alles klaar voor het bezoek aan Hostad. Van te voren eerst geïnformeerd hoe het ervoor staat met de schurft problematiek. Een echt duidelijk antwoord hebben wij niet gekregen en wij kiezen ervoor om de mensen naar de gemeenschapsruimte in het midden van het terrein te laten komen. Katalin heeft de brief met de regels voor de bewoners vertaald in het Hongaars en Miklos heeft de brief opgehangen aan het begin van het terrein en heeft Adam, de beheerder van de gemeenschapsruimte, ook een kopie gegeven om op te hangen. Adam zal diegene die niet kunnen lezen vertellen wat de regels zijn tijdens ons bezoek. Het zich houden aan de regels door de bewoners is belangrijk voor onze gezondheid.

Gelukkig mogen wij de bus van Levente gebruiken, die is groot genoeg voor de dozen met brei- en haakwerken, poppen en paracetamol en 8 mensen.

Vanmorgen hebben wij alles al voorbereidt en om 10.00 uur vertrekken wij naar Hostad.

Op het terrein was alles keurig georganiseerd door Adam en de weg vrij om de grote bus te parkeren vlak voor de gemeenschapsruimte. Ook werd door Rozalia, de vrouw van Adam, er voor gezorgd dat er niemand achter de tafel kon komen waar Yvonne en Maria zouden plaatsnemen om de dossiers te behandelen en om de voedselbonnen uit te geven. Klara, Tunde en Meri bleven in de bus om de breiwerken uit te reiken. Marry en Cees maken zoveel mogelijk foto's van de brei- en haakwerken. Leuk om thuis alle makers van de breiwerken blij te maken met foto's van hun prachtige handwerken.

Zo hier en daar zien wij mensen krabben en zien lelijke plekken op gezicht en handen. Het is dus belangrijk dat wij uit de drukte blijven.

Regelmatig moeten wij mensen waarschuwen niet voor te dringen, anderen niet opzij te duwen en de ouderen voor te laten gaan. Het is moeilijk voor iedereen, maar gelukkig houden wij de controle.

Katalin, de moeder van de nu 15-jarige Angyalka, vertelt dat haar dochter met een man naar een ander dorp is vertrokken. Jammer, wij hadden graag willen weten hoe het met Angyalka gaat. Angyalka is minder begaafd en het risico dat zij weer zwanger is, is erg groot.

Zoals altijd komen er ook mensen aan onze tafel met CNP kaart van een overleden familielid. Maria en ik moeten hier altijd om lachen, de bewoners hebben niet door dat aan de hand van de gezinsdossiers wij precies weten wie waar is, wie met wie samen is of was en wie wanneer overleden is. Wij kijken de persoon met het oude CNP kaartje alleen maar

aan en dan vertrekt de persoon schouder ophalend en met een onschuldig gezicht van onze tafel.

Op een gegeven moment is er veel herrie en gegil. De poppen die wij meegenomen hadden, werden zó gretig aangepakt dat onze mensen bijna overvallen werden en er overal handen vandaan leken te komen. Ook de jongetjes wilden graag zo'n lieve pop. Fijn om te zien dat de kinderen zó ontzettend blij waren.

Al met al was het een goed verlopen dag en na een kleine 5 uur konden wij weer huiswaarts gaan. Tot de volgende keer !!!

MAANDAG

Ook vandaag hoefden wij niet om 07.00 uur klaar te staan en konden wij rustiger dan anders lekker ontbijten. Vandaag gaan Cees en Yvonne even naar het gemeentehuis om te vragen of het leegstaande klaslokaal in de school op de Iliesi gebruikt mag worden voor de heropening van de naschoolse opvang voor deze wijk. Het lijkt voor de gemeente een moeilijke beslissing en wij moeten nog even geduld hebben. Wel is er een onderwijzeres gevonden die de naschoolse opvang graag wil runnen. Jammer dat wij nog niet alles rond hebben.

We kijken de gemaakte afspraken na. Moeten er nog voedselbonnen bij Katalin besteld worden voor mensen die nog geen voedselbonnen kregen of gezinnen die meer voedselbonnen nodig hebben ?

De andere vrijwilligers zijn ondertussen alle overgebleven toiletartikelen en paracetamol aan het inpakken, de mappen in de tassen aan het doen en de laatste spullen uit de koelkast te halen en in tassen te zetten. Er worden nog wat boodschappen gedaan voor onderweg en als laatste de koffers ingepakt.

De volgende ochtend klokslag 07.00 uur is het rijden geblazen en gaan wij weer naar huis.

Wij hopen u met dit verslag een goed beeld te hebben gegeven van de situaties in Sovata en Sarateni. Wij hopen volgend jaar weer onze families te kunnen bezoeken. Dat zou fantastisch zijn.

Alles wat wij hebben kunnen doen, is mogelijk gemaakt door u !! Dankzij de trouwe donaties van kleding, schoeisel, voedsel, school- en knutselspullen, financiële donaties, breiwerken en alle andere goederen, konden wij heel veel mensen gelukkig maken en hen brengen wat zij zo hard nodig hebben. Wij zijn u meer dan dankbaar en hopen dat u ons blijft ondersteunen. Wij gaan gewoon door met het uitzoeken en sorteren van de goederen, het inpakken van de dozen en vooral verder kijken naar het verbeteren van de woonsituaties samen met de gemeente en het realiseren van nieuwe projecten zoals aanleg van stromend water en het realiseren van dagopvang voor zieke en demente ouderen.

Onze grote dank gaat uit naar **Bergschenhoek Groep BV uit Bergschenhoek** voor het drukken van dit prachtig uitgevoerde verslag en **RANFRU Stoverij uit Strijen** voor de honderden bananendozen per jaar.

Transportbedrijf Neele-Vat Logistics uit Rotterdam willen wij natuurlijk ook heel hartelijk bedanken voor het ophalen en opslaan van de klaarstaande pallets in Rotterdam en **Van der KAA Transport Moordrecht Holland BV** willen wij ook heel hartelijk bedanken voor het gebruik van de bus én de brandstof voor het ophalen van goederen in heel Nederland. Wat moeten wij zonder al onze prachtige en trouwe sponsors !!!

NAGYON KÖSZÖNÖM SZÉPEN (heel hartelijke dank) namens de mensen uit Sovata en Sarateni.

Praktische tips voor hulpverlening

Bedrijven, instellingen, stichtingen en vele van u vragen ons: "Wat kunnen wij naast een financiële steun en kledingdonaties nog meer doen voor bijvoorbeeld de scholen en crèche-project en SOS?" Naar aanleiding van deze vraag hebben wij wensenlijsten samengesteld met artikelen die voor de scholen, crèches en gezinsondersteuning heel erg belangrijk zijn. Het kan u wellicht helpen makkelijker een keuze te maken wat u nog meer zou kunnen betekenen voor de kinderen en gezinnen van Sovata en Sarateni in Roemenië.

Wensenlijst voor de lagere scholen en crèches

Schriften en bloc notes	Vouwblaadjes(gekleurd) A4 en A5
Waterverf en penselen	Kopieer, teken-en crêpepapier
Potloden en puntenslijpers	Scharen voor groot en klein
Knutselmateriaal en stickers	Plak stiften en potten plaksel
Kleurboekjes	Ballpoints (met of zonder reclame)
Kleurpotloden en stiften	Grote kralen om te rijgen en draad

Wenslijst voor het project gezinshulp

Blikken vlees, zakjes droge soep, gedroogde bruine en witte bonen, spliterwten, blikjes tomatenpuree, pasta, rijst, macaroni, thee, oploskoffie, oplos chocolademelk, bouillonblokjes, blikjes leverpastei, handzeep, tandpasta en tandenborstels, handdoeken, theedoeken, warme sokken, waxinelichtjes en paracetamol.

Financiële donaties en giften

Natuurlijk zijn en blijven ook financiële donaties zeer belangrijk.

Van de financiële donaties worden bijvoorbeeld in Roemenië zelf voor de lagere scholen werkboekjes en leesboeken in de Roemeense en Hongaarse taal aangeschaft en wordt het verbeteren van de woon- en leefomstandigheden betaald. Verder kan voor 5 euro een SOS voedselbon worden uitgegeven, waarvan twee volwassen mensen bijna een week kunnen eten. Helaas is het kopen van vlees geen optie omdat de prijs van het vlees onbetaalbaar is voor de meeste mensen. SOS voedselbonnen worden op naam van de begunstigde uitgeschreven en kunnen verzilverd worden in de kleine supermarkten. Een van onze Roemeense hulpverleners controleert de verzilverde voedselbonnen op het juiste gebruik er van. Bij onregelmatigheden worden de onterecht verzilverde voedselbonnen door de supermarkt niet betaald door SOS.

Contactgegevens Yvonne Willebrands

☎ 06-24521969

✉ yvonne@stichtingsovata.nl

🌐 www.stichtingsovata.nl

Locatie loods

Langeweg 5E
3261 LJ Oud-Beijerland

Overig

Erkend ANBI
KvK Rotterdam 24420113

IBAN rekeningnummer: NL88 INGB 0003 5337 95